

Expulzările colective de străini

Art. 4 (interzicerea expulzărilor colective de străini) din Protocolul nr. 4 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului: „Expulzările colective de străini sunt interzise”.

„Expulzare colectivă” = orice măsură de constrângere a străinilor, ca grup, să părăsească o țară, cu excepția cazului în care o astfel de măsură este luată pe baza unei examinări rezonabile și obiective a cazului special al fiecărui individ din grup.

Cauze în care Curtea a constatat o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție

Conka împotriva Belgiei

5 februarie 2002 (Hotărârea Camerei)

Reclamanții, resortisanți slovaci de origine romă, au declarat că au fugit din Slovacia, unde erau supuși unor atacuri rasiste în care poliția refuza să intervină. Aceștia au fost arestați în vederea expulzării, după ce fuseseră chemați să-și completeze cererile de azil. Reclamanții s-au plâns, în special, cu privire la circumstanțele arestării și expulzării lor în Slovacia.

Curtea a constatat că a existat o **încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție, subliniind în special că procedura de expulzare nu a oferit garanții suficiente care să demonstreze că situația personală a fiecăruia dintre cei interesați a fost luată în considerare cu adevărat și în mod individual. În opinia Curții, procedura urmată nu era de natură a elimina orice îndoială asupra caracterului colectiv al expulzării, în special, deoarece: autoritățile politice dăduseră anterior instrucțiuni autorității competente pentru punerea în aplicare a unor astfel de operațiuni; toți străinii în cauză au fost convocați simultan la secția de poliție; ordinele de părăsire a teritoriului și de arestare care le-au fost comunicate erau redactate în termeni identici; era foarte greu pentru străini să contacteze un avocat; procedura de azil nu se încheiase.

În această cauză Curtea a constatat, de asemenea, încălcarea **art. 5 § 1** (dreptul la libertate și la siguranță) și **art. 5 § 4** (dreptul de a introduce o acțiune în justiție prin care să se statueze asupra legalității detenției) din Convenție, precum și **încălcarea art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție **coroborat cu art. 4 din Protocolul nr. 4**. În plus, a hotărât că nu a existat **nicio încălcare a art. 5 § 2** (dreptul de a fi informat asupra motivelor arestării) și **nicio încălcare a art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) **coroborat cu art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție.

Hirsi Jamaa și alții împotriva Italiei

23 februarie 2012 (Hotărârea Marii Camere)

Această cauză privea un grup de migranți somalezi și eritreeni care veneau din Libia, fuseseră interceptați pe mare de către autoritățile italiene și trimiși înapoi în Libia. Reclamanții s-au plâns, în special, că au fost supuși expulzării colective interzise prin art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție. De asemenea, aceștia au afirmat că nu au dispus de nicio cale de atac efectivă în Italia în această privință.

Curtea a constatat că **reclamanții se aflaseră sub jurisdicția Italiei în sensul art. 1** (obligația de a respecta drepturile omului) din Convenție: între momentul îmbarcării și cel al predării lor către autoritățile libiene, reclamanții s-au aflat sub controlul continuu și

exclusiv *de jure* și *de facto* al autorităților italiene.

În această cauză, Curtea a fost **obligată, pentru prima dată, să examineze dacă art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție **se aplică unei cauze având ca obiect îndepărtarea străinilor într-un stat terț efectuată în afara teritoriului național**. Curtea a observat, în special, că noțiunea de expulzare, ca și conceptul de „jurisdicție”, este în mod clar și în primul rând de natură teritorială, dar a constatat că în cazul în care un stat își exercită competența, în mod excepțional, în afara teritoriului național, ar putea accepta că exercitarea competenței judiciare extrateritoriale de către statul respectiv se face sub forma expulzării colective. Curtea a observat, de asemenea, că transferul reclamanților către Libia a fost efectuat fără o examinare a fiecărei situații individuale, întrucât autoritățile italiene i-au îmbarcat pur și simplu pe reclamanți și apoi i-au debarcat în Libia. În aceste condiții, a concluzionat că îndepărtarea reclamanților a fost de natură colectivă și a **încălcat art. 4 din Protocolul nr. 4**.

În speță, Curtea a constatat, de asemenea, o **încălcare a art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție pentru că reclamanții au fost expuși riscului de rele tratamente în Libia și de repatriere în Somalia sau în Eritreea. În cele din urmă, Curtea a constatat **încălcarea art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție **coroborat cu art. 3** din Convenție **și cu art. 4 din Protocolul nr. 4**, din cauza faptului că reclamanții nu au fost în măsură să depună plângeri la o autoritate competentă și să obțină o evaluare completă și riguroasă a cererilor lor înainte de aplicarea măsurii de îndepărtare, și deoarece calea de atac în temeiul dreptului penal împotriva personalului militar de la bordul navei nu îndeplinea criteriul efectului suspensiv.

Georgia împotriva Rusiei (I)

3 iulie 2014 (Hotărârea Marii Camere)

Această cauză privea, în esență, pretinsa existență a unei practici administrative care implica arestarea, detenția și expulzarea colectivă a resortisanților georgieni din Federația Rusă în toamna anului 2006.

Curtea a hotărât, în special, că a existat o **încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție, constatând că expulzarea resortisanților georgieni în perioada în cauză a constituit o practică administrativă care încălca articolul menționat.

Curtea a subliniat că art. 4 din Protocolul nr. 4 era aplicabil, indiferent de aspectul dacă resortisanții georgieni în speță aveau reședința în mod legal sau nu în Rusia, având în vedere că articolul respectiv nu se referă numai la cei care au un drept de ședere în mod legal pe teritoriul unui stat.

În ceea ce privește întrebarea dacă măsurile de expulzare au fost luate în urma, și pe baza, unei examinări obiective și rezonabile a situației particulare a fiecăruia dintre resortisanții georgieni, Curtea a luat act de descrierea concordantă furnizată de martorii georgieni și de organizațiile internaționale guvernamentale și neguvernamentale cu privire la procesele sumare desfășurate în instanțele din Rusia. Aceasta a observat în special că, potrivit Comitetului de monitorizare al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, expulzările au urmat un model recurent în toată țara și că organizațiile internaționale au menționat în rapoartele lor coordonarea existentă între autoritățile administrative și cele judiciare.

În perioada în cauză, instanțele din Rusia au emis mii de ordine de expulzare pentru expulzarea resortisanților georgieni. Cu toate că, formal vorbind, pentru fiecare resortisant georgian a fost pronunțată o hotărâre judecătorească, Curtea a considerat că desfășurarea procedurilor de expulzare în perioada respectivă, după ce au fost emise instrucțiuni și circulare, și având în vedere numărul mare de resortisanți georgieni expulzați — începând din octombrie 2006 —, făcea imposibilă examinarea rezonabilă și obiectivă a cazului specific al fiecărei persoane.

Cu toate că fiecare stat are dreptul de a stabili propria politică în domeniul migrației, a concluzionat Curtea, trebuie subliniat că problemele legate de gestionarea fluxurilor de migrație nu pot justifica practici incompatibile cu obligațiile statului în temeiul Convenției.

A se vedea, de asemenea: **Berdzenishvili și alții împotriva Rusiei** și **Shioshvili și alții împotriva Rusiei**, hotărâri ale Camerelor¹ din 20 decembrie 2016.

¹ Hotărârile devin definitive în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 (hotărârile definitive) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Sharifi si altii împotriva Italiei si a Greciei

21 octombrie 2014 (Hotărârea Camerei)

Cauza privea 32 resortisanți afgani, doi resortisanți sudanezi și un resortisant eritreean, care au susținut, în special, că intraseră ilegal în Italia din Grecia și fuseseră returnați imediat în țara respectivă, și că se temeau de o expulzare ulterioară în țările lor de origine, unde se confruntau cu riscul de a muri, de a fi torturați sau supuși tratamentelor inumane ori degradante. De asemenea, au susținut, în ceea ce privește Italia, că au fost supuși unei expulzări colective și nediferențiate.

Curtea a constatat că Italia a **încălcat art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție în legătură cu cei patru reclamanți care au menținut contacte regulate cu avocatul lor în cadrul procedurii în fața Curții², având în vedere că măsurile la care au fost supuși în portul Ancona reprezentau expulzări colective și nediferențiate. De asemenea, Curtea a hotărât, în ceea ce privește aceiași patru reclamanți, că Italia a **încălcat art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) **coroborat cu art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție **și art. 4 din Protocolul nr. 4** din cauza lipsei accesului la procedura de azil sau la oricare altă cale de atac în portul Ancona. De asemenea, a considerat că Grecia a **încălcat art. 13 coroborat cu art. 3** din cauza lipsei accesului la procedura de azil pentru aceste persoane și a riscului de returnare în Afganistan, unde aceștia erau susceptibili să fie supuși unor rele tratamente, precum și că Italia a **încălcat art. 3**, întrucât autoritățile italiene, prin returnarea acestor reclamanți în Grecia, îi expuseseră la riscurile care decurg din deficiențele procedurii de azil din țara respectivă.

Curtea a hotărât în această cauză, în special, că împărțăsea preocupările mai multor observatori cu privire la returnarea automată, pusă în aplicare de autoritățile de frontieră italiene în porturile la Marea Adriatică, a persoanelor care, în majoritatea cazurilor erau predate căpitanilor de feriboturi pentru a fi înapoiate în Grecia, privându-le astfel de orice drepturi procedurale și materiale.

În plus, Curtea a reamintit că sistemul Dublin³ – care are scopul de a determina cărui stat membru al Uniunii Europene îi incumbă obligația de a examina o cerere de azil depusă pe teritoriul unuia dintre statele membre de un resortisant al unei țări terțe – trebuie să se aplice într-un mod compatibil cu Convenția: nicio formă de returnare colectivă și nediferențiată nu poate fi justificată prin referire la acest sistem, iar statul care efectuează returnarea trebuie să se asigure că țara de destinație oferă garanții suficiente în aplicarea politicii sale de azil pentru a preveni înapoierea persoanei în cauză în țara de origine fără o evaluare a riscurilor.

Cauze în care Curtea a constatat neîncălcarea art. 4 din Protocolul nr. 4

Sultani împotriva Frantei

20 septembrie 2007 (Hotărârea Camerei)

Această cauză privea riscul de expulzare pe o cursă aeriană comună utilizată pentru expulzarea imigranților ilegali. Reclamantul a susținut în special că, în cazul în care ar fi returnat în Afganistan, ar risca să fie supus unor tratamente inumane și degradante. Acesta s-a plâns de procedurile de expulzare inițiate împotriva sa și, în special, de termenul scurt în care Biroul francez de protecție a refugiaților și apatrizilor (OFPRA) examinase a doua sa cerere de azil.

Curtea a hotărât că, **în cazul punerii în aplicare a deciziei de expulzare, art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție **nu va fi încălcat**. Autoritățile franceze, în decizia lor de a respinge cererile de azil, luaseră în considerare atât situația generală din Afganistan, cât și declarațiile reclamantului. Prin urmare, Curtea a constatat că situația reclamantului fusese examinată în mod individual și furnizase suficiente motive pentru expulzare. În această cauză, Curtea a hotărât, de asemenea, că **nu va fi încălcat art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție în cazul expulzării reclamantului.

A se vedea, de asemenea: **Ghulami împotriva Frantei**, decizie (Cameră) privind admisibilitatea din 7 aprilie 2009.

² În ceea ce privește ceilalți 31 de reclamanți, Curtea a scos cererea de pe rolul său, în conformitate cu art. 37 (scoaterea de pe rol a cererilor) din [Convenția Europeană a Drepturilor Omului](#).

³A se vedea fișa tematică „Cauzele de la Dublin”.

M.A. împotriva Ciprului (cererea nr. 41872/10)

23 iulie 2013 (Hotărârea Camerei)

Această cauză se referea la privarea de libertate a unui kurd sirian de către autoritățile cipriote și la preconizata sa expulzare în Siria în urma unei operațiuni desfășurate de poliție dimineața devreme pentru îndepărtarea sa și a altor kurzi din Siria dintr-o tabără de lângă clădirile guvernamentale din Nicosia, în semn de protest împotriva politicii guvernului cipriot în domeniul azilului. Reclamantul s-a plâns în special că autoritățile cipriote intenționaseră să îl expulzeze ca parte a unei operațiuni de expulzare colectivă, fără a efectua în prealabil o evaluare și o examinare individuale în cazul său.

Curtea a constatat **neîncălcarea art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție**. Curtea a observat în special că este important ca fiecare caz privind expulzarea să fie considerat în mod individual și soluționat pe baza particularităților acestuia. Faptul că protestatarii, printre care și reclamantul, au fost duși împreună la sediul poliției, că unii au fost expulzați în grupuri sau că ordinele și scrisorile de expulzare erau formulate în termeni similari și, prin urmare, nu se refereau în mod specific la etape anterioare ale respectivelor cereri nu determină caracterul colectiv al măsurii. Fiecare decizie de a expulza un protestatar s-a bazat pe concluzia potrivit căreia acesta era un imigrant ilegal ca urmare a respingerii cererii sale de azil sau a închiderii dosarului, care fusese abordat individual pe o perioadă de mai mult de cinci ani. În consecință, măsurile în cauză nu au avut un aspect de expulzare colectivă.

În această cauză, Curtea a reținut, de asemenea, **încălcarea art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție **coroborat cu art. 2** (dreptul la viață) **și cu art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție, o **încălcare a art. 5 § 1** (detenție nelegală) **și a art. 4** (cale de atac efectivă pentru contestarea legalității arestării) din Convenție și **neîncălcarea art. 5 § 2** (dreptul de a fi informat asupra motivelor arestării și a acuzațiilor aduse) din Convenție.

Khlaifia și alții împotriva Italiei

15 decembrie 2016 (Hotărârea Marii Camere)

Această cauză se referea la detenția într-un centru de primire din Lampedusa și ulterior pe nave ancorate în portul Palermo, precum și repatrierea în Tunisia a migranților clandestini debarcați pe coasta italiană în 2011 în timpul evenimentelor legate de „Primăvara arabă”. Reclamantii au susținut, în special, că au fost supuși unei expulzări colective.

Marea Cameră a constatat **neîncălcarea art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție**. A considerat, în special, că art. 4 din Protocolul nr. 4 nu garantează dreptul la un interviu individual în toate împrejurările. Cerințele acestei prevederi sunt îndeplinite atunci când fiecare străin are posibilitatea de a aduce argumente împotriva expulzării sale și aceste argumente sunt examinate de către autoritățile statului pârât. În speță, Marea Cameră a concluzionat că, fiind identificați în două ocazii, iar naționalitatea lor fiind stabilită, reclamantii au avut posibilitatea reală și efectivă de a prezenta argumente împotriva expulzării lor. Marea Cameră a constatat, de asemenea, **neîncălcarea art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție **coroborat cu art. 4 din Protocolul nr. 4**, considerând că lipsa efectului suspensiv al unei căi de atac împotriva unei decizii de îndepărtare nu constituia, în sine, o încălcare a art. 13 în cazul în care reclamantii nu au invocat un risc real de încălcare a drepturilor garantate prin art. 2 (dreptul la viață) sau prin art. 3 (interzicerea torturii și a tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție în țara de destinație. În sfârșit, Marea Cameră a constatat **încălcarea art. 5 § 1** (dreptul la libertate și la siguranță) din Convenție, **încălcarea art. 5 § 2** (dreptul de a fi informat în cel mai scurt termen asupra motivelor arestării), **încălcarea art. 5 § 4** (dreptul ca un tribunal să statueze într-un termen scurt asupra legalității detenției), **neîncălcarea art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) cu privire atât la condițiile centrului de primire inițială și de ajutor din Lampedusa, cât și la condițiile de pe navele din portul Palermo, și **încălcarea art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) **coroborat cu art. 3** în ceea ce privește absența unei căi de atac prin care reclamantii se puteau plânge de condițiile în care erau ținuti în centrul de primire din Lampedusa sau pe nave.

Cauze declarate inadmisibile prin raportare la art. 4 din Protocolul nr. 4

Becker împotriva Danemarcei

3 octombrie 1975 (decizia Comisiei Europene a Drepturilor Omului⁴)

Reclamantul, jurnalist și director al unui organism denumit „Proiectul internațional pentru securitatea și protecția copiilor”, a susținut că returnarea în Vietnam a 199 de copii vietnamezi primiți în Danemarca ar reprezenta, dacă va fi aplicată, o încălcare a art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție.

Comisia Europeană a Drepturilor Omului a declarat cererea **inadmisibilă** (incompatibilă *ratione materiae*). Întrucât Danemarca a fost de acord cu o examinare de la caz la caz și întrucât ar putea fi în interesul unora dintre copii să fie repatriați mai degrabă decât să rămână în Danemarca, nu ar putea apărea problema expulzării colective.

Andric împotriva Suediei

23 februarie 1999 [Decizia (Camerei) privind admisibilitatea]

Această cauză se referea la expulzarea în Croația și în Bosnia și Herțegovina a unor etnici croați din Bosnia și Herțegovina care dețin atât cetățenia bosniacă, cât și cetățenia croată. Aceștia au solicitat azil în Suedia după ce au părăsit Bosnia și Herțegovina, iar autoritățile de imigrare au hotărât să-i expulzeze în Croația după respingerea cererilor lor. Reclamanții au formulat plângeri în temeiul art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenție și al art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă**, prin raportare la **art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție, ca fiind vădit nefondată. Aceasta a observat că, în special, faptul că numeroși străini primesc decizii similare nu ar trebui să ducă la concluzia că a existat o expulzare colectivă atunci când fiecărei persoane în cauză i s-a dat posibilitatea să aducă în mod individual argumente împotriva expulzării sale în fața autorităților competente. În aceste cazuri, fiecare solicitant a depus o cerere individuală la autoritățile competente în materie de imigrare și a fost în măsură să prezinte argumente împotriva expulzării sale în Croația. Prin urmare, autoritățile au luat în considerare nu doar situația generală, ci și contextul fiecărui reclamant și presupusele riscuri cu care s-ar confrunta la întoarcere. Mai mult, atunci când le-au respins cererile, autoritățile au emis decizii individuale cu privire la situația fiecărui reclamant.

De asemenea, Curtea a declarat **inadmisibilă** plângerea formulată în temeiul **art. 3** din Convenție.

Berisha și Haliiti împotriva „Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei”

16 iunie 2005 [Decizia (Camerei) privind admisibilitatea]

Reclamanții sunt soți, resortisanți ai Serbiei și ai Muntenegrului, din provincia Kosovo. Acești sunt de origine etnică romă. Reclamanții au susținut că erau zilnic hărțuiți de albanezi din satul lor și forțați de membri ai Armatei de Eliberare din Kosovo și de alți săteni să își părăsească locuința. Aceștia s-au plâns că fuseseră supuși expulzării colective, cu încălcarea art. 4 (interzicerea expulzărilor colective de străini) din Protocolul nr. 4 la Convenție, întrucât autoritățile emisese o singură decizie pentru amândoi fără să efectueze o examinare obiectivă și rezonabilă a circumstanțelor deosebite ale fiecăruia.

Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Simplul fapt că autoritățile au emis o singură decizie pentru amândoi, ca soți, a fost rezultatul comportamentului lor: au ajuns împreună în "Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei", și-au depus cererea de azil în comun, au prezentat aceleași probe și au introdus căi de atac comune. În aceste condiții, expulzarea reclamanților nu a îmbrăcat niciun aspect de „expulzare colectivă”.

⁴ Alături de Curtea Europeană a Drepturilor Omului și de Comitetul de Miniștri al Consiliului European, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, reunită la Strasbourg din iulie 1954 până în octombrie 1999, a verificat respectarea de către statele contractante a obligațiilor asumate în temeiul Convenției Europene a Drepturilor Omului. Comisia și-a încetat existența când Curtea a devenit permanentă, la 1 noiembrie 1998.

[Dritsas si altii împotriva Italiei](#)

1 februarie 2011 [Decizia (Camerei) privind admisibilitatea]

În iulie 2001, cei 46 de reclamanți, toți resortisanți greci, s-au îmbarcat pe un feribot în Patras cu destinația Ancona și apoi Genova, împreună cu cca 800 de resortisanți greci aparținând comitetului grec de protest anti-G8, pentru a participa la demonstrațiile împotriva reuniunii la nivel înalt a G8. Au susținut, în special, că au fost arestați de poliție la sosirea lor în Ancona și, în cele din urmă, obligați să se întoarcă la Patras. Bazându-se în special pe art. 4 (interzicerea expulzărilor colective de străini) din Protocolul nr. 4 la Convenție, au susținut în special că returnarea lor era de fapt o expulzare colectivă, întrucât nu au fost luate și nu le-au fost comunicate decizii individuale oficiale.

Având în vedere **art. 4 din Protocolul nr. 4**, Curtea a declarat cererea **inadmisibilă** ca fiind vădit nefondată. Chiar presupunând că reclamanții își prezentaseră inițial documentele de identitate la poliție, demonstrații din grupul din care aceștia făceau parte nu au răspuns la două solicitări ulterioare în acest sens. Documentele în cauză au fost solicitate în vederea redactării ordinelor de îndepărtare cu privire la persoanele în cauză, în conformitate cu instrucțiunile date poliției de către Ministerul de Interne. În aceste împrejurări, guvernul pârât nu poate în niciun caz să fie considerat răspunzător pentru faptul că nu au fost emise ordine individuale de îndepărtare a reclamanților. De asemenea, Curtea a declarat **inadmisibile celelalte plângeri** ale reclamanților.

A se vedea, de asemenea, mai recent: [Abdi Ahmed și alții împotriva Franței](#), decizia (Camerei) privind admisibilitatea din 16 septembrie 2014.

Cauze radiate de pe rolul Curții în legătură cu art. 4 din Protocolul nr. 4

[Hussun si altii împotriva Italiei](#)

19 ianuarie 2010 [Decizie de radiere (Camera)]

În 2005, cei 84 de reclamanți, care au informat Curtea că aparțineau unui grup de aproximativ 1200 de imigranți ilegali, au sosit în Italia la bordul unor ambarcațiuni venind din Libia și au fost plasați în centre de primire temporare. Au fost emise ordine de expulzare pentru un număr de reclamanți. Unii dintre cei în cauză au fost puși în libertate întrucât fuseseră deținuți o perioadă mai lungă decât perioada maximă permisă; ceilalți au fost expulzați. Invocând în special art. 4 (interzicerea expulzărilor colective de străini) din Protocolul nr. 4 la Convenție, reclamanții s-au plâns mai ales de expulzarea lor colectivă ca străini. Prin [decizia privind admisibilitatea din 11 mai 2006](#), Curtea a amânat examinarea cererilor cu privire la cei 57 de reclamanți dați dispăruți și a declarat admisibile, în temeiul art. 2, 3, 13 și 34 din Convenție și al art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenție, cererea cu privire la cei 14 reclamanți expulzați și, numai în temeiul art. 34 din Convenție, cererea celor 13 reclamanți puși în libertate.

În [hotărârea din 19 ianuarie 2010](#), privind plângerile reclamanților în temeiul **art. 2** (dreptul la viață), **art. 3** (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante), **art. 13** (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție și al **art. 4 din Protocolul nr. 4** la Convenție, în legătură cu cei 14 reclamanți expulzați în Libia, Curtea a observat că ordinul de expulzare împotriva fiecăruia dintre aceștia fusese aprobat individual de către un tribunal în urma audierii în prezența unui avocat și a unui interpret. Curtea a constatat, de asemenea, că existau îndoieli asupra valabilității împuternicirilor avocațiale în privința unora dintre reclamanți. În ceea ce privește grupul de 57 de reclamanți dați dispăruți, dintre care cel puțin unii par să fi fugit spre sfârșitul lunii martie 2005, Curtea a luat act de faptul că, în conformitate cu raportul grafologului, împuternicirile avocațiale ale unui număr mare dintre aceștia au fost redactate și semnate de una și aceeași persoană. În orice caz, reprezentanții pierduseră contactul cu toți reclamanții respectivi, astfel încât Curtea nu putea afla mai multe despre situația particulară a fiecăruia dintre ei. Având în vedere toate aceste elemente, Curtea a reținut că **examinarea în continuare a cererilor** în această privință **nu se justifică** și că se impunea **radierea de pe rol** în temeiul art. 37 § 1 lit. c) din Convenție.

În ceea ce privește plângerea formulată de reclamanți în temeiul **art. 34** (dreptul la

cerere individuală) din Convenție, Curtea a constatat, pentru aceleași motive ca cele de mai sus, că **examinarea în continuare** a cererilor în această privință **nu se justifică** și acestea trebuia să fie **radiate de pe rol** (cu excepția unei cereri: în acest caz, nu exista niciun semn de îndoială asupra autenticității împuternicirii avocațiale în numele reclamantului, iar acesta rămăsese în contact cu avocatul său – Curtea a observat totuși că nu exista niciun indiciu că prin conduita lor autoritățile naționale l-ar fi împiedicat să formuleze o cerere în fața Curții sau ar fi făcut ca cererea să fie lipsită de eficiență și a constatat neîncălcarea art. 34 din Convenție în cazul său).

Selecție a cauzelor pendinte în fața Curții

N.D. împotriva Spaniei și N.T. împotriva Spaniei (nr. 8675/15 și 8697/15)

3 octombrie 2017 (hotărârea Camerei) – cauză trimisă Marii Camere în ianuarie 2018

Prezenta cauză privește returnarea imediată în Maroc a migranților sub-saharieni care au încercat la 13 august 2014 să intre în mod nelegal pe teritoriul spaniol, trecând peste barierele care înconjoară enclava Melilla pe coasta nord-africană. Ambii reclamânți susțin, în special, că au fost supuși expulzării colective, fără o apreciere individuală a situației lor, în absența unui temei legal și fără a beneficia de consiliere juridică. S-au mai plâns că era imposibil să le fie stabilită identitatea, să-și prezinte situațiile individuale, să conteste în fața autorităților spaniole returnarea lor în Maroc și să fie luat în considerare riscul de rele tratamente în acel stat.

În hotărârea Camerei din 3 octombrie 2017, Curtea a decis, în unanimitate, că a fost încălcat art. 4 din Protocolul nr. 4. Camera a observat, în special, că reclamânții fuseseră expulzați și trimiși înapoi în Maroc împotriva voinței lor și că măsurile de returnare fuseseră luate în absența unei decizii administrative sau judiciare prealabile. În niciun moment reclamânții nu au fost supuși vreunei proceduri de identificare de către autoritățile spaniole. Camera a concluzionat că, în aceste condiții, măsurile au fost, într-adevăr, de natură colectivă. De asemenea, Camera a reținut, în unanimitate, că a existat o încălcare a art. 13 (dreptul la un recurs efectiv) din Convenție coroborat cu ar. 4 din Protocolul nr. 4. În această privință, a observat în special că versiunea reclamanților despre încercarea de a escalada barierele spre Melilla a fost confirmată de numeroase declarații, colectate de diverși martori și jurnaliști, precum și de Înaltul Comisar al ONU pentru Refugiați sau de Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei. În plus, Camera a observat existența unei legături clare între expulzarea colectivă la care au fost supuși reclamânții la frontiera cu Melilla și faptul că aceștia au fost efectiv împiedicați să aibă acces la o cale de atac care le-ar fi permis să-și formuleze plângerile în fața unei autorități competente și să beneficieze de o apreciere completă și riguroasă a cererilor lor înainte de a fi îndepărtați.

La 29 ianuarie 2018 Colegiul Marii Camere a admis cererea guvernului spaniol ca această cauză să fie trimisă Marii Camere.

Informații suplimentare

A se vedea în special:

- **Ghid privind art. 4 din Protocolul nr. 4 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului – Interzicerea expulzărilor colective de străini**, document întocmit de Divizia de cercetare și bibliotecă, din cadrul Direcției generale pentru jurisconșulți.
-

Contact:

Tel.: +33 (0)3 90 21 42 08